

12.5.2021

Kunta- ja aluehallinto-osasto

Kuntien rahoituksen ja tehtävien tasapainoa käsittelevän jaoston 5. kokous

Aika 12.5.2021 klo 9.00–11.00

Paikka Teams-kokous

Osallistajat

Puheenjohtaja:

Tanja Rantanen, finanssineuvos, valtiovarainministeriö/KAO

Jäsenet:

Anne-Marie Välikangas, finanssineuvos, valtiovarainministeriö/KAO, 1. varapuheenjohtaja

Ville Salonen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö/KAO, 2. varapuheenjohtaja

Mikko Jääskeläinen, erityisasiantuntija, liikenne- ja viestintäministeriö

Timo Ertola, neuvotteleva virkamies, opetus- ja kulttuuriministeriö

Jussi Lind, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö

Ville Heinonen, erityisasiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö

Tero Tyni, budjettineuvos, valtiovarainministeriö/BO

Assi Aalto, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö/KO

Jussi Lammassaari, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö/KAO

Merja Taipalus, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö/VO

Anna-Leena Seppälä, rakennusneuvos, ympäristöministeriö

Minna Punakallio, pääekonomisti, Suomen Kuntaliitto ry

~~Ilari Soosalu, johtaja, Suomen Kuntaliitto ry~~

Olli Riikonen, erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto ry (Ilari Soosalun sijainen)

Erkki Eerola, kunnanjohtaja, Vihdin kunta

Janne Tukiainen, professori, Turun yliopisto

Unna Heimberg, finanssiasiantuntija, valtiovarainministeriö/KAO, sihteeri

Linnea Mäkinen, suunnittelija, valtiovarainministeriö/KAO, sihteeri

Tom-Henrik Sirviö, finanssiasiantuntija, valtiovarainministeriö/KAO, sihteeri

Tekninen sihteeri:

~~Aija Karlsson, säädösvalmistelusihteeri, valtiovarainministeriö/KAO~~

Muut osallistajat:

~~Mervi Kuitinen, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö/KAO~~

Vesa Lappalainen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö/KAO

Pasi Leppänen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö/KAO
 Markus Syrjänen, hallinto- ja kehittämisjohtaja, Espoon kaupunki
 Jani Heikkinen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö/KAO
 Ulla Suomela, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö/KHT
 Miikka Vähänen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö/KAO
 Jenni Kellokumpu, vanhempi ekonomisti, Valtiontalouden tarkastusvirasto
 Filip Kjellberg, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö/VO

1. Kokouksen avaus, osanottajien toteaminen ja edellisen kokouksen pöytäkirja

Jaoston 1. varapuheenjohtaja avasi kokouksen ajassa 9.00. Käytiin läpi ja hyväksyttiin kokouksen esityslista ja edellisen, 13.4.2021 pidetyn kokouksen pöytäkirja. Todettiin että aloitetaan kokous asiakohdan 3 käsittelyllä ja siirrytään käsittelemään asiakohda 2, kunnes Miikka Vähänen on saapunut kokoukseen.

3. Valtionavustukset kuntien ohjauksen näkökulmasta

Jani Heikkinen (VM/KAO) ja Ulla Suomela (VM/KHT) esittelivät valtionavustuksia kuntien ohjauksen näkökulmasta. Jaosto kävi keskustelua valtionavustuksista ja valtionavustushankkeesta:

- Kunnat kokevat valtionavustusentän raskaaksi. On hyvä kuvata sen kipukohtat. Valtion tietojärjestelmässä ei ole koottua tietoa valtionavustusten kohdentumisesta. Myös tuloksellisuus ja avustusten käyttö olisivat hyödyllisiä tietoja. Tutkihallinto.fi-palvelun kehittäminen hankkeen yhteydessä nähtiin hyvänä asiana.
- Perustoiminnot tulisi rahoittaa yleiskatteisella rahoituksella kohdennettujen avustusten sijasta. Kuntien näkökulmasta paras tapa on kunnioittaa itsehallintoa ja pitää nykyinen valtionosuus yleiskatteisena, vaikkakin valtion kuntiin kohdistaman ohjauksen taustalla vaikuttavat intressit ymmärretään.
- Pohdittiin, miten valtionavustusmaailma on kehittynyt mittakaavaltaan niin suureksi? Mikä estää avustusrahojen siirtämistä valtionosuuteen? Todettiin, että monet valtionavustukset ovat syntyneet akuuttien tarpeiden ja niihin liittyvien poliittisten linjausten myötä.
- Kun jatkossa syntyy uusia avustustarpeita, on mahdollista hyödyntää nyt kehitettävää uutta valtionavustusmallia.
- Hallinnonaloilla on tällä hetkellä omat tietojärjestelmänsä avustusten jakoa varten. Todettiin, että valtionavustushankkeessa luotava uusi toimintamalli on tarkoitettu yhteiseksi. Eri avustustarkoituksiin tehtyjen järjestelmien yhteensovittamisen tarve on tunnistettu. Yhden viranomaisen tietojärjestelmässä oleva tieto pitäisi saada myös muiden käyttöön. Kaikilla avustusten hallinnoinnissa käytetyillä tietojärjestelmillä on oma elinkaarensa, eikä järjestelmiä pakoteta uuteen. Järjestelmien vanhetessa kehitetään uutta järjestelmää.

- Valtionavustuksia koskevaa uudistusta tehdään toimintamalli edellä. Tavoitteena on toimintamallin uudistaminen ja avustusten strategisuuden parantaminen.
- Käytiin keskustelua siitä, että valtionavustukset eivät ole ei kuntien rahoituksen kokonaisuudessa merkittävä tekijä. Ne kuitenkin näyttäytyvät kunnissa lähinnä pirstaleisuutena sekä eri toimijoiden tarpeena korostaa kuntien ohjaukseen liittyviä omia tarpeitaan. On myös tärkeää huomioida valtionavustushauista aiheutuvat transaktiokustannukset esimerkiksi valtionavustushankkeiden läpiviemiseksi perustettavien määräaikaisten työntekijöiden palkkaamisen myötä. Valtionavustuksilla voi olla vaikutuksia jopa kunnan talouden hallinnan kokonaisuuteen, mikäli jonkin avustuksen olemassaolo toimii esteenä kuntien toiminnan ja talouden kannalta tarkoituksenmukaisten päätösten tekemiselle.

Tanja Rantanen, Vesa Lappalainen ja Miikka Vähänen saapuivat kokoukseen asiakohdan käsittelyn aikana. Jani Heikkinen ja Ulla Suomela poistuivat kokouksesta asiakohdan käsittelyn jälkeen.

4. Jenni Kellokummun puheenvuoro kuntien makro-ohjauksesta

Jenni Kellokumpu (VTV) esitteli kuntatalouden makro-ohjausta. Jaosto kävi keskustelua Kellokummun esityksen pohjalta:

- Uusien tehtävien rahoituksen periaatteet ovat periaatteessa selkeät. Makrotalouden tasolla erityisesti verotusta koskevat tulorekisterin käyttöönotto ja verokorttiuudistus ovat vaikuttaneet kuntatalouteen.

Ville Heinonen (TEM) saapui kokoukseen asiakohdan käsittelyn aikana klo 10.19.

5. Janne Tukiaisen puheenvuoro kuntien verojärjestelmästä

Janne Tukiainen (TY) esitteli kuntien verojärjestelmää alkuvuodesta julkaistun [VN-TEAS](#) -tutkimuksen pohjalta. Jaosto keskusteli seuraavista näkökulmista:

- Kiinteistöjen mahdolliset verotusarvojen muutoksia ei ole otettu huomioon skenaarioissa. Malli huomioi tämänhetkisen demografian vaikutusta siihen, minkälainen kiinteistöverokertymän kehitys olisi.
 - o Todettiin, että kiinteistövero on harvoja veromuotoja, joita kansalaiset maksavat konkreettisesti. Tekninen verojärjestelmän muutos, jossa kiinteistövero perittäisiin ansiotuloveron tapaan ennakonpidätyksenä, vähentäisi kiinteistöveron kohdistuvaa kielteistä suhtautumista. Erot kuntalaisten maksamien verojen nimellisessä määrässä (kunnallisvero ja kiinteistövero yhteensä) olisi tärkeä tuoda esille.

- Verotuotot voivat jäädä tulevaisuudessa mataliksi, mikä voi vaikuttaa julkisen talouden kestävyYTEEN ja luottoluokitukseen. Valtiolla asia ei niinkään suuri ongelma kuin kunnissa, koska kulutusverot täydentävät verokertymää.
- Kiinteistövero tasausjärjestelmän osana: Kiinteistöveron taso on korkea alueilla, joilla asumisen kustannukset ovat korkeat. Asukkailla todennäköisesti korkea ansiotulotaso josta perittävää veroa jo tasataan.
- Muistutettiin kiinteistöveron olevan asutuksen verotuksen lisäksi muutakin, kuten voimalaitosten verotusta.
- On tärkeää kiinnittää huomiota kiinteistöveron keruutapaan. Asia kuulostaa pieneltä, mutta sillä voi olla suuri psykologinen merkitys.
- Kiinteistöveroon ei kannateta täysimääräistä tasausta.

2. Kuntatalouden ennuste- ja painelaskelmien esittely

Asiakohdan 2 (kuntatalouden ennuste- ja painelaskelmat) käsittely päätettiin jättää väliin ajanpuutteen vuoksi. Puheenjohtaja totesi, että 12.5. klo 13.30–16.00 pidetään webinaari Kuntatalousohjelmasta ja päivitetystä sote-laskelmista, jossa käsitellään myös ennuste- ja painelaskelmia.

6. Muut mahdolliset asiat

Kokouksessa ei tullut esille muita asioita.

7. Kokouksen päättäminen ja seuraava kokous

Jaoston seuraava kokous pidetään 28.5.2021 klo 13.30–15.30. Puheenjohtaja päätti kokouksen ajassa 11.00.

Jakelu

Jaoston jäsenet